

[A NAPTÁRI ÉV ÜNNEPEIHEZ KAPCSOLÓDÓ SZOKÁSOK]

A HÁROM „SÁTOROS ÜNNEP”

Ehhez a három napos ünnephez csatlakoznak a János és István napi vígasságok, az őszszünet estéje, „a szilveszter”, az újév, az Aprószentek és a Vízkereszt, sőt a Farsang napjainak örömei és mulatozásai is.

KARÁCSONY

A karácsonyi ünnep már az Adventtel kezdődik. Régen, míg esperesség volt és káplán, addig minden reggel hajnali szent misét végeztek. Ma már csak egy héten 3-szor van: hétfőn, szerdán és szombaton. Mikor már vége van a hajnali miséknek, következik az éjféli szent mise.

Az emberek csaknem kivétel nélkül, kicsinyek és nagyok, sorra járják, mint ismerősök vagy rokonok egymás házáit, üdvözlik és köszöntik egymást a legjobb kívánságokkal, megajándékozzák egymást, szól a muzsika minden faluba, énekelnek, táncolnak anélkül, hogy az ünnep áhítatásáról megfeledkeznének, mert míg az istentisztelet tart, hallgat a muzsika, s valamennyien ott vannak az Isten házában, de ezután az övék a világ.

Karácsony szombatján felcsendülnek az ablakok alatt a kántáló gyermekek énekei, reggel pedig ékes rigmusokban hirdetik Jézus születését, s tréfásan mondják el egymás iránti szíves jókívánságaikat. [...]

Úgy a karácsonyi szent énekeknél, mint a betlehemes játékoknál s a többi nagy ünnepek és gyermekjátékok énekeinél is, nagyon sokszor megörvendezik az ember lelke és mintha a menyei boldogságban venne részt, az angyalokkal együtt zengenek az Istennek azt a magasztos éneket: „Dicsőség a Magasságban Istennek s békeség a földön a jó-akarátú embernek.” Az éjféli misén, aki csak egyszer nem beteg, részt vesz minden ember, igazán mindenki várja a Megszülető Jézuskát, és mindenki szívből éneklé a Menyéből az angyalt.

Szent mise kezdetén megjönnek a betlehemesek is, 1947 után nem tantsak az ifjak, mert nem szabadott.

A szent mise végén, éjféli után hazamenvén, otthon várja őket a Mária radinája, a töltött káposzta és más ételek.

Régen a házas emberek már a templomból kijövetkor össze verődve elindulnak énekelni, úgy a fiatal legények is. Ez az énekszó, a mi a falú csendjét megzavarja, olyan szépen és csodálatosan felemelő.

A karácsony estjén jár az angyal, a jó gyermekeknek hoz karácsonyfát.

Fenyőfát szépen feldíszítik, tesznek rá: almát, diót, süteményt, cukorkát stb., fényszórót, gyertyát és ezüst szálakat, ennek örvend az apró nép, sőt még az idős emberek is.

Itt leírom a betlehemes játék ritmusát.

222.

Betlehemes játék

A szereplő személyek száma 9: 1 – királyszolga, 2 – király, 3 – Szent József, 4 – Mária, 5 – angyal, 6– fejőpásztor, 7 – meddő pásztor, 8 – az öreg pásztor, 9 – csacsi.

Ruházatuk: a király szolga lábán csizma, kék posztó zsinórral nadrág, vitézkötéses ujjos vagyis kabát, s mellény, fehér ing és fekete sapka és a kezébe pálca.

A királynak: csizma, zsinóros kék posztónadrág, zsinóros ruha, mellény, fehér ing és a fején királyi korona és kezében királyi pálca. A korona szépen ki van díszítve, fényes, csillog, ragyogó.

Szent József: csizma, fekete posztónadrág, zsinóros kabát és mellény, fekete köpeny vagy nagy kabát, fehér ing, fekete kalap és egy nagy, magas kankós pálca, fekete.

Mária: Szép máriakék köntös, szalaggal feldíszített korona egész körbe, rózsafüzér a kezébe.

Angyal: Fehér köntös, vagyis ruha, fehér szalaggal feldíszített csillogó korona van, és egy betlehemes istálló, melyet viszi az angyal, mivel ő éneklé a Glóriát – a Dicsőséget.

A pásztoroknak bocskor, hosszú kifordított báránybunda, kifordított báránybőr fehér sapka. Pásztorbot.

A csacsi – szintén mint a pásztorok egy hammas acskó felkötözves egy botra jelképezi.

Király szolga: Ádám vétke miatt, mind nyomorba estünk, meggyengült az elménk, halandó lett testünk, mi legfőbb, a menny is rögtön bezáratott. Négy év után végre az Úristen szent fiát elküldé, hogy rajtunk segítsen, megnyitana nekünk a mennyország kapuját, hová jámbor élet után mi is eljuthatunk. Betlehem városának zajosak az utcái, hullámzik a sok nép, alig lehet járni, népszámlálás miatt ide jövének. Közelget az este, ki-ki szállást keres, mert akkor hideg volt és szeles, mégis több künn maradt, mivel sokan voltak a szabad ég alatt. Alkony árnyékában gyenge nő jár és kel, ő is szállást keres fájó érzelmekkel, de hiába, mert nincs, be van telve, nem akad alkalmas nyugvóhelye. S mit térsen most, egy rongyos istállóba mégyen, az ínség nem nézi, szégyen vagy nem szégyen, ott a barmok között, a kevés szalmára lefekszik pihenni a szép Szűz Mária. Rövid

volt az álma, álmában fölébred, érzi, hogy eljön már az igaz élet, s megszülte legottan világ Megváltóját, a mi Jézusunkat, az Isten egy fiát. A levegő égbé angyalok zengenek, dicsőség Istennek, békesség embernek, s angyali szózatra pásztorok is jönnek imával adakozni a kisgyermeknek. Fényes csillag ragyog az istálló felett, mely három szent királyt odáig vezet, kik aranyat, tömjént és marhát adának. Hódolat jeléül világ Megváltójának. Oh, mily dicsőséges jelenet, látni jászolban isteni gyermeket, oly mennyei képpen mosolygott az arca, mintha csak mondaná már, győztes a harca. Az angyali karok szent örömének, s búzgó pásztorok idejövételének, az a fényes csillag, mely ott fön megállott, és a messze földről eljött szent királyok. Mind azt jelentik, hogy megszületett a Messiás, kire a mesió szíve vár, hogy eljött a váltság örök fényünk napja, akitől a világ üdvösségét kapja. Betlehemjárásunk azért alakula, hogy a nagy esemény emlékéhez nyúlna. Királyszolga vagyok, királytól küldetem, a Jézus nevében szállást kérn jöttem. Királyom nevében alázattal kérem a házigazdát s asszonyt, legyenek szívesek helyet adni nekünk, amíg itt is bemutatjuk betlehemjárásunkat. Szívességükért hű részvétet mondanánk, főképp, ha jól telik erszényünk s tarisznyánk, remélem, hogy nem vetik meg szíves kérésünket, hit, remény, szeretet vezet bennünket. Bocsánatot kérek a ház gazdájától és társával együtt a ház családjától, bátran bejöttömről s néhány szavaimról.

Az első ének az ajtón:

Jer, mindnyájan örvendjünk, és szívünkéből vigadjunk, mert született Úr Jézus minékünk. Ki meg vala ígérve még az első időben, teremtésnek ő elkezdetében. A mi első atyánknak, azután Ábrahámnak, Jákobnak s Dávid királynak. Kinek nemzetségéből, Mária szívméhéből született Isteni erőből.

A király beköszöntése:

Dicsértessék a Jézus Krisztus szent neve. Alázatossággal engedelmet kérek kedves jó uraim, mivel mi most jöttünk a Jézus nevében az Egek Urától, a királyok királyától, Jézus Krisztusnak születéséről, miként pásztorok jöttek, és imádták, annak példáját engedelmiükéből elbeszélni szándékoztunk. Dicsértessék Isten a magas egekben, aki mindnyájunkat tartott friss jó egészségben, tartson és marasszon mindig ez életben, szerencse s boldogság s lelki épületben. Mi nem azért jöttünk, hogy historiázzunk, vagy valami tréfát, játékot indítsunk, hanem egy keveset pihenni akarunk, míg a Jézusról egy példát mutatunk. A mi előadásunk itten arról lészen, hogyan a Krisztusnak születése lészen, sok rendbéli ember ajándékot viszen, melyet József és Mária nagy örömmel vészen. Az Isteni fölség ugyanis közöttünk született, miután a pogányoknál is sokat

üldöztetett, az emberi nemért Szűz Mária sokat is kesergett, Szent József pediglen be nem fogadtatik, az egész városban hely nem találtatik, hanem a királytól tovább küldtetetik, istállóba szállni kényszerítettik. Harmadik rész pedig, amidőn serkenti az Isten angyala, a pásztorokat költi, Jézus születését nekik megjelenti, angyali zengéssel aztat éneкли. Továbbá pásztorok sietve jönnek, alázatos szívvel térdeikre esnek, és a kis Jézusnak ajándékot visznek, melyet József és Mária nagy örömmel vesznek.

Szent József: *(kérezkedik az ajtón)*

Fölséges királyom, nyisd meg az ajtódat, fogadd be házadba megszü-
kült s szegény akaródat, ne engedd megfogyni teremő uradat.

Parancsol a király a szolgájának

Parancsolom szolgám neked sietséggel, nézd meg az ajtómat ki meri
döngetni olyan bátor szívvvel.

Megy a szolga és kérdezi:

Ki vagy, honnan jöttél, mi járásbeli vagy, feleletet nékem erre csakha-
mar adj.

Szent József (az ajtón kívül)

Szegény úton járó idegen jövevény, odenciát várok, beakarván menni,
mert Augusztus császár parancsolatjából jöttünk ti hozzátok a beíratásra,
hogyha szállást adtok ez egy éjszakára, megfizetni nektek az Egek Királya.

Felel a szolga:

Várjál egy keveset, mindjárt megjelentem. *(megy a királyhoz és
mondja)* Fölséges királyom, oly emberek jöttek királyi ajtóra, nem hin-
ném volnának ebben a városban, kik szállást kérnének ezen éjszakára.

A király:

Hogy én szállást adjak, abból ugyan nem kapsz, nem bánom, ha a vá-
ros piacán megfagysz.

Szent József (az ajtón):

Fölséges királyom, hová tudjunk menni, egy kis hajlékocskát hol tu-
dunk találni, mert a hideg miatt meg kell nekünk fagnyi.

A király:

Ám jer be barátom, melegdj meg keveset.

Szent József, Mária (bemennek):

Áldjon meg az Isten felséges királyom.

A király (fogadja):

Hozott a szerencse kedves jó barátom.

Szent József:

Felséges királyom, eressz be házadba, mert kényszeríttettem jönni hajlékomba, szállást nem találtam a te városodban, fogadj be házadba, fizetést nem szánunk ez egy éjszakára, megfizeti neked az Egek Királya.

A király:

Kedves jó barátom, sok vendégim vannak, hogyha te itt maradsz, engemet megszólílnak.

Szent József:

Felséges királyom, hova tudjunk menni, egy hajlékocskát hol tudjunk találni, mert a hideg miatt meg kell nekünk fagyni.

A király:

Ha meg kell is fagyni, én azt nem bánám, itt nem maradhatsz, királyi házamból tehát már indulhatsz.

Szent József:

Kemény kősziklához hasonló nemzetség, még a pogányoknál is van engedelmesség, hát tenálad miért nincs uradhoz kegyesség. Menjünk el Mária, a városon kívül tudok egy istállót, hová szokták küldeni az idegen szállót.

Mária (mondja):

Nem bánom jegyesem, akármerre menjünk, mert látom, hogy itten mindenektől megvetettünk, szerelmes Jézusom, méhemnek gyümölcse, az Atya Istennek kedves szép szülöttje, hallgasd meg szegény szolgálódat, ha engem választottál szent születésedre, szűz tejem kívántad felnevelésedre, ne engedd szolgálód ennyi szenvedésre.

Szent József (éneket kezd):

Magas fákon fészket raknak égi madarak,
a rókák is lyukat ásnak, melybe nyugosznak,
Isten fia nem találta szállást magának.

Az angyal (*énekel*):
Gloria in exselsis Deo.

A király:
Dicsőség mennyben Istennek, békesség földi népeknek, jóakarató híveknek, kik Istenben örvendeznek.

Az angyal (*serkenti a pásztorokat*):
Kelljete fel pásztorok, pásztorok, kik juhoknál alusztok, megszületett uratok, néktek kis Jézusotok.

A fejő pásztor (*mondja*):
Szigolyó édesem, hallod apám, hallod, nem lehetnek ezek földi hangok.

Angyal (*serkenti másodszor*):
Hallod-e te pásztor a szózatot, amelyet a mennyei követ neked mondott, hogy született légyen ember testben, Jézus, a mi Megváltónk Betlehemben.

A fejő pásztor:
Auz maj untyásom, szkuále hirtelen, numáj doárme keletlen, purdávenit a világ Megváltója.

Meddő pásztor felkel és mondja:
Oh domnyesz fortulesz, ha született Krisztus (*háromszor ismételi ezt, azután mondja*) Vájdemine cseovám, auszka joám zigzos erám, jaj, jaj, jaj, mit láték, mit hallék álomban, nékem az Isten angyala megjelenék, angyal-e vagy ördög, abban kételkedem, hogy született Jézus, éppen nem hihetem, hanem e ruha pucékra még fejem leteszem.

A fejő pásztor:
Nu tréfár báre, talán álmot beszélsz.

Meddő pásztor:
Zigzó mosule, Kriszte pe mine. Olyan igazat beszélék, mint áldott napnak a fénye.

Az angyal (*harmadszor serkent*):
Serkenjete fel, ó ti szegény pásztorok, mert született a ti megváltótok Betlehemben, nekünk új király született, tehát menjünk el, tegyünk tiszteletet a kis Jézuskánál.

Az öreg pásztor:

Nem bánom menjünk el, de ne üres kézzel, vigyünk ajándékot neki sietséggel.

Pásztorok: (*egymást kérdezik*):

Dáre ducse ducs.

A meddő pásztor:

Jodukó cserdekelfány. Dare ducse ducs.

A fejó pásztor:

Jodukon kás. Dare ducse ducs.

Az öreg:

Jodukon lápte dulcs a Jézuskának.

Mind a hárman mondják:

Bine dáre, bine dáre.

Pásztorok (*leülve kezdenek énekelni*):

Mennynek megnyílt kapuja, született Isten fia minékünk, minékünk. Mennysországot elhagyá, magát értünk adá, örvendjünk, örvendjünk. Mondván, mi is keljünk fel, Betlehembe menjünk fel, siessünk, ne késünk (*felállnak*). Nosza tehát együtt menjünk, Betlehembe siessünk, ottan szült kisedünket, meglátjuk Istenünket, barmok között feküve, pólyába bekötözve, jaj mit vigyünk ajándékot, mi a kised Jézusnak. Én viszek egy báránykát, te pedig egy sajtocskát, harmadik egy kis tejet, ezzel kedvet nyerhetnénk, ha Istenben ösmernénk, Isten előtt kérhetnénk, örömmel visszatérnénk.

A meddő pásztor:

Serkents fel Mária szent fiadat nékünk, mert szent angyaloktól hozzája küldettünk. Dicsértessél Jézus a magas egekben, ó édes Jézuskám, meddő pásztor vagyok, mégis neked Jézus egy báránykát adok, ezt is vedd jó néven, mert szívemből adom.

A fejó pásztor:

Áldott légy ó Jézus, pásztorok pásztora, mert te lészel nékünk, lelünknek gyámola. Ó édes Jézuskám, a fejó pásztor vagyok, mégis neked Jézus egy sajtocskát adok, ezt is vedd jó néven, melyet most adhatok.

Az öreg pásztor:

Üdvözlégy, áldott légy mennynek, földnek ura, pokol megrontója, bűnösök oltalma, mert te lészel nekünk bűnösök gyámola. Oh édes Jézuskám, a legöregebb pásztor vagyok, a juhok után is alig cammoghatok immár, el is hordták a farkasok, még is Jézuskámnak egy kis tejet adok, azt is vedd jó néven, mert szívemből adom.

Mária:

Köszönöm s hálálom mindhármán ti nektek, hogy a kis Jézusról megemlékeztetek, mindhármán mennyei koronát nyerjétek, és a dicsőségben vele lehessetek.

Ének az egésznek:

Kirije elejsson, született világ megváltója, pásztorok jöttek, új hírt hirdettek Betlehemben, Betlehemben. Kirie-elejsson, az egek dicső királya barmok közt fekszik, szénán alszik, Betlehemben, Betlehemben.

Az öreg (a fejő pásztorok):

Auz máj utnyásom, édes furulyásom, mivel a kis Jézust víg örömmel látom, fújj nekem egy zszakát, sufel jó fortátom.

Erre táncolnak a pásztorok:

Immár minket jó gazda, ha elküldesz utunkra, Istennek áldása maradjon házadra. Egy-egy pohár jó borral beszélgetnénk jobb gonddal, torunk is nyelne, szívünk is vidulna. Kalácskákat majd adnak, koronákat ráraznak kolbásszal, sódorral utunkra bocsátanak. Örvendjen a gazda is, víg napokat ért ő is, örvendjen, örvendjen egész háznépével, mert született kis Jézus. Betlehembe siessünk, énekkal, víg kedvvel kisededhez járuljunk. Ne búsuljunk már semmit, látjuk gazdánk jó kedvét, elvárjuk, meglátjuk jámbor fizetését.

A fejő pásztor:

Kedves atyafiak, induljunk utunkra, mert még a szomszédba jó emberek laknak.

Az öreg pásztor mondja:

Auz máj utnyásom, kérek hová sietsz, még a háziasszonytól útravalót kérek. Drágá Máriátá, látom szándéodat, a kis Jézuskához jóakarodat, se kule se báne, zergeted kulcsodat, dáke fácese bine, veszed jutalmadat.

A fejő pásztor:

Ó te cserefából kifaragott, összerakott, kohodozott erszény, tőtsön belé édes gazdám egy kis jó rátyijót, hogy locsogjon benne a szegény pásztoroknak.

Az összes kar éneкли:

Mennyből az angyal lejött hozzátok pásztorok, hogy Betlehembe sietve menvén lássátok. El is menének keresésére Jézusnak, fel is találták kis Betlehemben jászolban. Vittek is neki szép ajándékot pásztorok, báránycát, sajtocskát s tejecskét vittek Jézusnak. Jó néven vette, meg is köszönte Mária, Istent dicsérni, titkát hirdetni fiának.

A király (köszöni a szállást):

Köszönöm, s hálálom, kik itt hallgattátok csekély munkánkat, meg nem utáltatok, azt hiszem, hogy rosszat nem is tanultatok, melyért az egekbe legyen koronátok.

E csekély munkánkat lelketek javára Krisztus születését vigasztalásokra engedje az Isten, hogy újulásokra lehessen ez, végre vigasztalásokra, melyért kívánom, hogy midőn végórára juttok, s az ítélet napjára fel-támadhassatok, kemény számadásra állhassatok Krisztus kezének jobb-jára, mit adjon meg az Isten, szívemből kívánom.

Ím itt meghallátok, miként pásztoroktól tiszteltetek Jézus, a messzén valóktól, nem csak itt a földön a nyájpásztoroktól, hanem mennyekben is a szent angyaloktól. Az Isten angyala mindenkit szeressen, a mennyei jóra titeket felvigyen, boldog mennyországba, hogy helyetek legyen, melyet adjon Isten, mindörökké Amen.

Számos esztendőket, kívánom, érjete, szomorú változás távozzék tőletek, lobogjon egymáshoz tiszta szerelmetek, hogy a Jézus Krisztus gyönyörködjék bennetek. Mint tavaszkor nyílnak a fák virágokkal, úgy ékeskedjete kegyes magzatokkal, végre ha elhagyja lelketek sátorát, a testetek hizlalni fogja a föld porát, szemléljétek vígan az Isten országát, hogy együtt bővíthessük a szentek táborát.

Hogy a kis Jézuska mindnyájunkat szeressen, s a dicsőség honába mindnyájunkat felvigyen. Dicséret, dicsőség a nagy magasságban Istennek, ki lakik fénylő boldogságban, ki szent fiát küldé világ váltságára, hogy minket vezessen az örök hazába. Köszönjük jó gazdánk, hogy szállást adtatok, kis Jézus áldása szálljon tireátok. Kis Jézus, Szent József s a szép Szűz Mária legyen lelketeknek biztató angyala, és boldogul legyen e földi sorsotok, végül mennyországba szállást adjon Jézus, mi immár el-megyünk, vígan maradjatok.

Induló ének:

Elindula József is a Szűz Máriával, Istennek erejétől terhes mátkájával Betlehembe, hogy juta fáradt állapottal szállásra. Kérdezzetik minden embert úrral. De a sok vendég miatt nincs senki barátja. Ki távolról meglátja, a kaput bezárja.

(Amíg az úton is mendegélnek, énekelnek karácsonyi szent énekeket. A pásztorok sokféle figurát elvégeznek, például vakaróznak, nyöszörögnek, forgolódnak lefeküdvé. A betlehemi istálló kivilágítva, a kis Jézus a jászolba, jobbról Szűz Mária, balról Szent József.)

Karácsonyi szent énekek

Szűz Mária e világra nekünk
Szent fiát hozá,
A jászolba helyeztetvén ötet
Imígyen szóla:
Aludjál el én magzatom,
Nyugodjál én virágom
Így énekelvén
És örvendezvén
Ökör, szamár reája lehelvén
Mintha mondanák:
Úr és Isten most közöttünk fekszik,
Együtt vigadjunk
Már az égi madarak
És az erdei vadak,
Ötet imádják
És magasztalják.

Rigmusok**[Karácsonyi kántáló énekek]****223.**

Tizenkét kapuláb gyöngyből van kiverve
Az Úr Jézus széke közbül van helyezve.
Az Isten az embert annyira szerette,
Szerelmes szent fiát földre küldötte,
Hideg estállóba, jászolba fektette.
Oh emberi nemzet, indulj igazságra,
Mert eljött a Krisztus szegény szállásodra.
Tisztítsd ki házadat, hívd be ötet oda,
Hogy vigye lelkedet boldog mennyországba.

224.

Tiszta csend és éj vala
 Betlehem körében,
 Pásztorok pihentek ott,
 Szerte a mezőben.
 Az Úr Isten Angyala
 Száll alá a földre,
 Égi fény sugároz ott,
 Szerte a vidéken.
 Pásztorok szíve telik
 A nagy félelemmel,
 De az Isten angyala
 Így költi reménnyel:
 Ne féljetek pásztorok,
 Most született uratok
 És ekkor sok angyalok
 Mind oda gyűlének,
 Zengő hálaéneket így énekelének:
 Dicsőség mennyben az Istennek!
 Dicsőség mennyben az Istennek!
 Az angyali seregek
 Vígán így éneklének,
 Dicsőség, dicsőség Istennek.
 Békesség földön embernek,
 Békesség földön embernek,
 Kít az igaz szeretet
 A Kis Jézushoz vezet,
 Békesség, békesség embernek.

225.

Dicsérjük a szent angyalokkal,
 Imádjuk a hív pásztorokkal
 Az isteni gyermeket,
 Ki minket úgy szeretett,
 Dicsérjük, imádjuk és áldjuk.
 Kis Jézus ne vess meg minket,
 Hallgasd meg buzgó kérésünket.
 Jászladnál fogadjuk,
 Hogy a vétket elhagyjuk,
 Oh Jézus ne vess meg, hallgass meg.
 Dicsőség az örök Atyának,
 És értünk született szent fiának,

S mindkettő szent lelkének,
A malaszt kútfejének,
Dicsőség, dicsőség Istennek.

226.

Üdvözlégy Jézus, világ megváltója,
Mennynek és földnek teremtő szent ura,
Add kegyelmedet, buzgó szível kérünk,
Hogy születésed legyen üdvösségünk,
És akit itt a jászolban imádunk,
Add, hogy az egekben színről-színre lássunk.

227.

Krisztus Jézus született, örvendezzünk,
Néki örömeinket zengedezzünk,
Dávidnak véréből, Tiszta szűz méhéből,
Született Krisztus nekünk.
Dicsőség legyen az Istennek,
Békesség földön az embernek.
Zengjük angyalokkal s a hív pásztorokkal,
Dicsőség az Istennek!
A szüzesség liliuma kivirágzott,
S megtermé a mennyei szép virágot,
A kegyes Jézuska minékünk meghozta,
Születvén nekünk a mennyei váltságot.
Örök bölcsesség széke lett a jászol
Melyből Isten irgalma mostan hozzánk szól,
A mennyei kised üdvösséget hirdet,
Teremtő jó Atyánk, Isten irgalmából,
Dicsőség az Istennek!

228.

Paradicsom kő kertjében
Aranyszőnyeg leterítve,
Közepébe aranybölcső,
Abban fekszik az Úr Jézus,
Jobb kezében aranyalma,
Balkezében aranyvessző.
Felhajtja: ki-ki kapja,
Leejtibe megzúgassa.
Nem láttam én olyan szép fát
Mint a Jézus keresztfája,

Mert az vérrel virágozik,
Szentlélekkel gyümölcsözik.
Megcsendüle erdő-mező,
Mennysországba csengetének,
Az angyalok eljövének,
Egypár verset elmondának,
És azzal tovább állának.

más

Oh, boldog Betlehem, áldások városa,
Ott sir a végtelen bús árvák támasza.
Földiek öröme, égiek szent gyönyöre,
Ne sírj, kis Jézuskám!
Még a vészfergeteg sem zúg fejed felett,
Ölel, szeretett dajkád s enyeleg veled,
Védnek az angyalok, őrt állnak pásztorok,
Ne sírj, kis Jézuskám!
Nem Júdás aki most csókokkal elborít,
Szűz anyád, aki most hü keblére szorít,
Ringatnak karjai, befednek szárnyai,
Ne sírj, kis Jézuskám!

Karácsonyi tréfás versek

229.

Egy szúnyogot láttam
Bereck városában,
Kinek kilenc falu
Feküdt árnyékában,
Háromszáz pár ökör
Belendült nyomába,
Aki azt meglátta,
Mehalt csudájában.

230.

A Torja vizénél
Egy szúnyogot láttam,
Kinek szárcsontjában
Száz embert találtam,
De annak ugyancsak
Lén ez sok nagy hája,

Kilenc nagy tekenőt
Tettünk be alája,
De hogy kiolvasztók,
Nem lén egy csepp zsírja,
Kinek ahol nem fáj,
Azzal orvosolja.

231.

Jaj mit fázunk, az ereszen állunk, mégsem szánnak,
Ha szánnának bizony behívnának, jó szívvel látnának.
Kolbász, hurka nyársra szálljon és ott várdogáljon,
Gazda urunk, gazdasszonyunk szerre kínálgasson,
Beteg köztünk egy sincsen, velünk vagy az Isten,
Enni, inni jól tudunk, kínálást mi nem várunk,
Rakott asztal, teli kancsó, Mindnyájan hozzátunk.

232.

Eljött a karácsony borzas szakállával,
Kopogtat az ajtón, hátán tarisznyával,
Bó szárú csizmával, didereg a foga.
Zörgeti az ajtót, belépett a házba,
Aludt a ház népe, egy ékes karácsonyfát
Asztalra készítve, felvévé sapkáját,
Szépen elindula, hogy ajtón kilépne
Bocskora megbotlék,
Szegény vén karácsony épp az ágyak esék,
Nagy világosságra felébredt ház népe,
Rögtön az Istennek dicséretet téve.

233.

Ma karácsony napja,
Senki nem tagadja,
Még a papoknak is
Levéve kalapja.
Ne keseregj gazda,
Hozz bort az asztalra,
Mi is megmaradunk
Az üres pánkóra,
Üres pánkó mellé
Egyéb is jó volna,
Ha üres zsákomba
Egy peták ugrana.

234.

Jó estét uraim,
Már én is itt vagyok,
Úgy fázik a lábam,
Szinte meg is fagyok.
A kakas a tyúkkal
Nyájasan üldögél,
Három singes kolbász
Lábosban cserszegél,
A pálinka pedig
Jó mézeskés legyen,
Hogy a mi szívünk is
Jobb örömet vegyen!

235.

Eljártam, kerültem
Az egész világot,
Hogy miként nyerhetnék
Úri méltóságot,
Jártam oly országban,
Hol tetőn szántottak,
Tökmagot vetettek,
És vízen arattak.
Voltam oly szükségben,
Hogy egy döglött tyúkot
Húszan verénk agyon,
Állj félre barátom,
Mert ma még nem ettem,
Bort sem ittam többet,
Kupát hármat, négyet,
De ha bémegetek,
Addig ki nem jövök,
Amíg engem innen,
Erővel kilöktök,
Szállásodra szálljon az Isten áldása!

236.

Ma én a császárnál
Voltam az ebéden,
Híres nevezetes
Ételeket ettem.
Az első tál étel

Volt bagolynyerítés,
 A második pedig
 Üres szekér zergés,
 A harmadik volt
 A kemence nyögés,
 A sült pedig volt
 A fejszi foka,
 99 esztendős
 Kereknek a foka,
 Kerékszeggel együtt
 A tányér karika.
 Én is kulloghatok
 Az üres táskával,
 Ha meg nem töltötték
 Mindenféle jónak
 Szagos illatával.

237.

Mennyből jöttünk tihozzátok,
 Tudjuk, hogy van pálinkátok,
 Azt is tudjuk sajnáljátok,
 Hogy ezt nekem adjátok.
 Tudjuk, hogy disznót öltetek,
 Kolbászt, hurkát töltöttetek.
 Kolbász legyen, avagy hurka,
 Csak ne legyen nagyon kurta,
 Mert az nem szép, nagyon furcsa,
 S ha ilyen szíves a gazda,
 Inkább tegye fel a polcra.

238.

A minap egy bolha
 Úgy hozzánk kapott volt,
 Ebéden, vacsorán
 Mindig csak nálunk volt.
 De annak a szeme
 Olyan csúf fényes volt,
 Hogy a házunk tőle
 Egész világos volt.
 De annak a körme
 Olyan csúf hegyes volt
 Hogy a házunk földjét

Mind felkaparta volt.
De annak a farka
Olyan csúf lombos volt,
Hogy a kéményünket
Mind kiséperte volt.

239.

Én kis féreg,
Hol beférek
Mindent kérek,
Ha nem adnak,
Mind meghalnak.
Ma is Karácsony,
Holnap is Karácsony,
Áldja meg az Isten
Kedves Mihály bátyja!

240.

Én úr vagyok nem gaz,
Csak jól meg nézzetek,
De még arra kérlek,
Meg ne igézzetek.
Két szép fehér kezem,
Mint a disznó lába,
Két igyenes lábam,
Mint az eke sarva,
Beleillik abba
Karmazsin csizmába.

241.

Mit fenteregsz leány,
Ott a sodlábánál,
Tán nem foroghatnál
Terített asztalnál?
Kapt a kalánt,
Keverintsd a lábost,
Kadj az üveget,
Teli pálinkával,
Nyomjad a kezünkbe
Jó nagy poharakkal,
Szállására szálljon az Isten áldása!

242.

Csak most érkeztem meg, idegen országból,
 És hogyha kérditek, mit hoztam Rómából,
 Azt, hogy a kerteket ott fonták kolbászból,
 Támaszait tették mind disznólábakból,
 Én egy sült ártányon, hej, miként nyargaltam,
 Ha meg-szorítottam, úgy ugrott alattam,
 Hogy messze földről ide átugrottam.
 Nem nyújtom beszédem, hanem berekesztem,
 Mert a hazugságot, tudni nem szeretem.
 Áldás kívánatát reátok terjesztem,
 Ha színét a pénznek, elébb megnézhetem!

243.

Kolbász, hurka le a füstről,
 Lábasba kerüljön
 S mond az asszony a gazdának
 Küld a kölyket pálinkaért,
 Az asztal terüljön.
 Megpendült a muzsika,
 Táncra kerekedjünk
 Ma született az Úr Jézus,
 Újra hát vigadjunk,
 Meleg házban tánc s muzsika
 Betlehemben rossz istálló,
 Benne a Jézuska,
 Mellette van édesanyja,
 A szép Szűz Mária,
 Rajta tehát nézzük meg.

244.

Pengő parafából vettem egy paripát,
 Amelynek a talpát, retekre pakolták,
 Szénát és a zabot, nemigen óhajtsák,
 De a cigány táncát, serényül eljárják.

245.

Már az apám kezdte a török háborút,
 Én is vitéz voltam, s megfordultam benne,
 Ha az ellenséget meg nem ijeszthetém,
 A gagyámmal futottam, gyorsabban, mint a szél.

246.

Ez a kompánia hat legényből álló,
Az étel, italtól egy sem hátra álló,
Szomorú az idő, szomorú - én szívem,
Ismeretlen vagyok, üres az erszényem,
Aki miatt lenne énnekem jókedvem,
Még az is azt mondja, kicsoda a nevem.
Nemzetes uraim, tudják én ki vagyok?
Rigmusmondók között utolsó nem vagyok,
E Karácsony napját Isten benedikát,
Örömmel tölti el, hogy ma szülte fiát,
Betlehem városában.

247.

Én a minapjában
Temetőbe jártam,
Sok bodzafát láttam,
S akit le nem vágtam,
Mind elfuttak, láttam.

248.

MásMásMásMásMásMásMásMás

Egy peracet várok,
Avval tovább állok,
Ha nem adnak peracet,
Leütöm az ereszet.

249.

Kicsike a szúnyog,
De hosszú az orra,
Nézze meg csak kied,
Milyent csipa rajta.

250.

Szán lábára, szán lábára,
Ülök az ablak fájára.

251.

Pokol kapujában
 Cserfa kinőtt vala,
 Minden ága-bogán
 Cigánypurdé vala.
 A szél megindula,
 Cserfa megmozdula,
 A sok cigánypurdé
 Mind pokolba hulla.

252.

Száz esztendő csepű
 Pest megett hányódik,
 Egy nagy borzos macska
 Azon heverkozik.
 Káczcz ki borzos macska,
 Megfonja Juliska.

253.

Ma Karácsony napja,
 Minden ember tudja,
 Csak a pap nem tudja,
 De az is meghallja,
 Hogyha majd a jegyző
 Ki is doboltatja.

254.

Tegnap estefelé benyúlék keblembe,
 Hát egy fehér bolha akadt a kezembe.
 Megfogám a lábát s kivágám a hóra.
 Odament egy szarka s küzdtek mint két bika,
 S olyan pofot vágott ez a fehér bolha,
 Hogy a dühös szarka, azonnal meghala.
 Szörnyű halálára s a temetésére
 Szarkák oda mindjárt 7 ezren jövének!

255.

Látom asszonyomnak
 Mosolyog a szeme,
 A fél keze pedig
 Kotorász a zsebbe.

Talán Isten adta
Pénn kerül kezébe,
Hogy az éneklőköt
Kifizesse vele.

256.

Ma Karácsony napja,
Tudom, hogy tudjátok,
Jó vajjas kaláccsal
Bőven megrakjátok,
Babiloni tornyát
Jól felhalmozzátok,
Ekkor két húszassal
Ingem kitolhattok.

257.

Mikor az Isten a cigányt teremtette
Egy nagy szín-deszkára mind kiteregette,
Szent Pétert pipázva oda is ültette,
De Péter a cigányt ott künn felejtette,
S a nap meg a cigányt megfeketítette.

258.

Ideki a dombon felnőtt bogánckóró,
Tudom, hogy bátyámból nem lesz királybíró.
Midőn a mezőben pulykákat őriztem
Bizony vagy hat hétig én semmit sem ettem.
Nyírfa csikorgását a zacskómba zártam,
Báránybőr kucsmámat a berbécs most bergi,
Pánkháló ingemet a takács most szövi,
Orbánkos zekémet a hideg most leli,
Egyéb öltözetem budapesti semmi.

259.

Benedeisz borisz mikéné bi foli
Az én beszédemre most sziszit a tenti,
Nem tudok beszélni csak temporiázni,
Szér dukmuk ván dikszí,
Tudok tanítani.
Ha a komaasszony
Egy fél kupa pálinkát becsíp,
Amellett lehet dúdolni

Most a víg fárságon,
 A bolhát meg lehet tréfálni.
 A minap jártam idelent a kertben,
 Egy nagy döglött pulykát
 Hárman vertünk agyon!

[Karácsonyi jókívánságok]

A született Jézus e szent ünnepekben
 Áldjon meg tűtököt egész éltetekben
 S vigyen be tűtököt a dicső mennyebe!

más

Áldja meg az Isten e háznak gazdáját
 Cselédjével együtt házi gazdasszonyát
 Piros hajnal után hozza fel a napját!

Karácsonyi gyermekversek

260.

A kis Jézus minden évben
 Lejön mihozzánk gyermekek,
 Elhozza a karácsonyfát,
 Sok nagy örömet szerez.
 Áldásiddal szállj lelkünkbe
 Oh Jézus maradj velünk,
 A te szent társaságodban
 Mindig boldogok leszünk,
 Itt a karácsony, jöjjetek,
 S mindnyájan örüljetek!

261.

Én kicsike vagyok
 Szolani se tudok
 Még is az Istennek
 Dicséretet mondok.
 Én kicsike vagyok,
 De fogaim nagyok,
 Adjanak kalácsot,
 Hogy harapjak nagyot!

262.

Ma karácsony napja,
Azt láttam álmomban,
Egy darab kalácsot
Fogtam a fogamba,
S íme felszerkenék,
Kopasz semmit lelék!

263.

A kicsi Jézuska, ki e nap született,
Mond meg kis pajtásom csakugyan kit szeret.
Csak a jó gyermeket, kinek szíve tiszta,
Ki szüleit szereti s nem felel vissza,
Aki mindig szívesen megyen iskolába,
És ott az idejét nem tölti hiába,
Tudományt s erkölcsöt tanul, hogy idővel
Benne a szülőknek öröme nőjön fel.

264.

Én a múzsák között gyenge liliomszál,
Jöttem elötökbe, lábam örömmel áll,
Én nyelvem, szép szavam buzgó szívvel számlál,
Ez a Jézus Krisztus lelkünk teremtője,
Annak, hogy testünknek lész gondviselője,
Ezt a Karácsonyt is boldogul töltsétek,
S az egész esztendőt örömmel éréjétek.

265.

Az Isten éltesse, szívem szívesen,
Szívem azt kívánja szíved vígan éljen,
Semmi szomorúság szívedhez ne térjen.
Köszönöm szívesen szíve kívánságát,
Kérem igen szépen ne fárassza magát,
Érdemtelen vagyok hosszas fáradságra,
Éjjeli, nappali nyughatatlanságra.

266.

Orémusz meusz, már én is itt vagyok,
Úgy fázik a lábam, hogy mindjárt megfagyok,
Talán ez ünnepet én már fel sem áldám,
Ne láss ilyen csudát, első ember Ádám.
Sok-sok palacsintás ünnepet kívánok,

Csak úgy, hogy nekünk is jó bőven adjatok.
 Engem poffal, bottal innen ki nem űztök,
 Míg három kalácsot karomba nem fűztök,
 Mert azt se tudjátok, hogy itt én ki legyek,
 Bezzeg megmondanák a tavaszi legyek.
 Ők ismernek engem olyan nagy vitéznek,
 A tegnapi nap is vitézkedtem szépen,
 Kilenc híján 10 a sárba keveredtem,
 Igaz magamat is gyakran pofon vertem,
 Csipvén szemem, pofám 3 szor sárba hányt,
 Ugy-e megérek én egy pakk pipadohányt?
 Az idevaló leány szépen felöltözik,
 Megyen a templomba, de nem imádkozik,
 Csak hányja és veti a nagy barna szemeit,
 Hogy hol láthatja meg az ő szereteit.
 Sütni, főzni nem tud, nem is arra való,
 De a hegedűnek ő aki nyargaló.
 De most mégsem ugrik a semmirevaló,
 Az esztendő csepű ott hever a polcon,
 Kácz ki borzos macska, fonja meg Mariska.

267.

Csengő, csengő a lovon,
 Két tündér ül a bakkon,
 Egyik fogja a lovat,
 A másik csak pattogtat.
 Meddig tart az utazás,
 Ez a pompás kocsikázás,
 Még bizony csak hazáig
 Tart e földi boldogság.

268.

Karácsonyfaünnepély előtt,
 Szürke színű fellegekből
 Hulldogál a tiszta hó.
 Karácsonyfás angyalkáknak,
 Utat készít télapó.
 Ezüstcsengő ha csilingel,
 Ablakokat nyissatok,
 Hogy majd rátok leljenek a
 Karácsonyfás angyalok.
 Szívetek kis ablakát se

Zárja zordfuvalmú tél,
 Öleljétek meg a szegényt,
 Aki fázik s enni kér.
 Úgy a fenyő minden ága
 Aranydíszbe öltözik,
 S szívetekbe örömével
 A Jézuska költözik.

269.

Egy nevelő hatású szép kicsi versike

Ha most a kicsi Jézus belépne hozzátok,
 Karácsonyfátokról neki mit adnátok?
 Ezt kérdi a szülő és a jó gyermekek,
 Mindent odaadnánk, gyorsan felelnének.
 Alig, hogy így szóltak, egy szegény kis árva,
 Belép az éhségtől s hidegtől átfázva,
 És alamizsnát kér a Jézus nevében.
 Részvét gerjed a jó gyermekek szívében.
 A karácsonyfáról adnak neki mindent?
 Isten fizesse meg, szólt az árva s elment.
 De most már anyácskánk mond meg, hogy mit adnánk,
 A kis Jézuskának ha belépne most hozzánk
 Kérdik a gyermekek. Anyjuk felkarolva
 A két ártatlankát, örömmel így szóla:
 Adományotokat a Jézusnak vitte
 Az a szegény gyermek, ő volt itt helyette.
 Mert olyan nagy becase van alamizsnátoknak,
 Mintha személyesen adnók Jézuskának,
 S a két gyermek szemén az öntudat lángja
 Volt a Karácsony-est legdicsebb virága.

270.

Karácsonyfa alatt

Betlehemi csillag fénye reánk újra felragyog,
 Karácsonyfát hoztak nekünk
 Betlehemi angyalok.
 Csillog, ragyog minden ága,
 Mennyi szépség, mennyi jó,
 Aranydió ragyog rajta,
 Csillag, cukor, mogyoró.
 Betlehemi kis Jézuska

Hogyan köszönjük neked,
 Hogy a bűnös rossz világot
 Olyan nagyon szereted?
 Add, hogy minden szív a jónak
 Legyen nyitva, tárva,
 Ne legyen több síró gyerek,
 Elhagyatott árva.
 Hogy érettünk megszületté,
 Senki se felejtse el,
 Minden szívből hálaének
 Szálljon a magasba fel.
 Betlehemi csillag fénye,
 Hogy újra felragyog reánk,
 Köszönjük a karácsonyfát
 Betlehemi Jézuskának.

271.

Csali mese csengő,
 Zúzmarás az erdő,
 Mikulást vár az ablakban
 Sok fényes cipellő.
 Jó Mikulás bácsi
 Ugye nagy a gondod,
 Telik-e majd mindegyikbe,
 Ha zsákod kibontod?
 Fényes cukorkával
 Teli se töltsd őket,
 Inkább talpaltasd meg sorra
 A kicsi cipőket.

Karácsonyi ajándékozás. Az angyalvetés

Karácsony estéjén a gyermekek szépen fényesre kipucolják a cipőket, és a kürtő alá teszik, hogy az angyal vessen belé valamit. Ez az angyalvetés. Az anya vet cukorkát, diót, almát stb.

AZ Ó VAGY SZILVESZTERI ÉJSZAKA

A falunkba, az ó esztendő estéjén a templomba mennek, hogy Istennek hálát adva, hogy az ó esztendőben áldásban, annyi bő kegyelemben részesítette, és megőrizte minden nehéz bajtól, s megáldotta egészséggel. Ezért te Deumot énekelnek; s kéri a kicsi Jézuskát, hogy a jövőben is adja meg azt a sok s még több ajándékát, és kegyelmét. Árassza ránk bőséges áldását. Adjon egészséget és bő termést.

Az emberek jövendölnek, mert ez a nap fontos fordulópont az ember életében, nem volna jó tudni, hogy mit hoz a jövő? A hálaadás után az ismerősök elmennek, vagyis összegyűlnek, az ó esztendőt elbúcsúztatják, esznek-isznak, és más különböző játékot, kártyát játszanak, dióznak, stb. Este szintén a gyermekek, mint Karácsony estéjén, megindulnak énekelni, az Ó szép Jézus..., melyért a gazdasszony bent megfizet. Nagy öröm a gyerekeknek, mert sok pénzt gyűjtenek, s az embernek vidám estét is szereznek.

Mikor eljön a 12 óra, vagyis az éjfél, megkondul a harang a búcsúzás és a beköszöntés az új esztendőbe. Mindenki fent van, hogy meghallja a harangszót. Már akkor a ház népe egymásnak Boldog újévet kíván. Mit hoz az új esztendő?

Szól a muzsika, táncolnak a fiatalok. Régen gyönyörű szép színdarabokat adtak elő, 1945 után már nem.

[ÚJÉVI ÉNEKEK]

272.

Ó mely rövid ez az élet
Ragad minket az idő,
Íme már ismét oda lett
Életünkben egy esztendő.
Tekintsünk hát utoljára
Ennek lefolyt pályájára
És áldjuk jó Istenünket
Hogy megtartott bennünket
De lehetett volna ez életünknek
Legvégső esztendeje
És felsőbb készülletünknek
Legutolsó ideje
Sokaknak ágya lett sírhalom
Sokaknak kenyere sírhalom,
De íme mi még élünk,
Isten így nem bánt velünk.

273.

Uram, ím itt állunk, egy évnek sírjánál,
 Imádkozva ennek utolsó pontjánál,
 De ha széjjelnézünk, oh be sokan nincsenek,
 Kik az év elején velünk örültenek,
 Istenem még hánynak fog ütni az óra,
 Hány száll koporsóba
 Majd esztendőkorra.

Ez év lefolytában sok baj környékezett,
 Szívünk érte, s bús szemünk könnyezett,
 Sok jó, mivel bírtunk, örömeink elhagytak,
 Ah! De viszont mennyi fájdalmaink is elmúltak.
 Lám az idő bút hoz, de viszen is magával,
 Sok bút csak az idő gyógyít meg balzsamával,
 Sokaknak, szívében a bűk meglágyulnak,
 De hányan is vannak, akik sohajtoznak,
 Sok kezdte ezt az esztendőt mosolygással,
 Aki ezt most végzi keserű könnyhullással,
 Sok, ki kedvesivel virrad első napjára,
 Most sir, a könnye csordul azoknak sírhalmára.
 Lám az embernek itt a földön bú a gyermeke,
 Ritka, kit meg nem járt itt a sors kereke,
 Nincs senki, nem lehet senkinek is úgy élni,
 Hogy jóléte mellett rossztól ne kellene félni,
 Minden anya s szülő csak bánat embere,
 Könnycsepp az itala, fájdalom kenyere.

Újévi kántáló ének

274.

Kedves jó gazduram szállásán kerestük,
 Az új esztendő napját be is énekeltük,
 Így a szent Úristen aki Betlehemben
 Hirdetik a Krisztust, hogy eljön körünkbe,
 De mű es hirdessük, hogy eljött hozzánk be,
 Ki áldjon meg minket az új esztendőben.
 Nehézségek szállottak szívünkre,
 Fordítsa Isten a mi könnyebbülésünkre,
 Mezőnknek határát áldja meg búzákkal
 És erdőknek fáját gyümölcs koronákkal.
 És jó gazduramnak ezen jókat kérjük,
 Adjon a Jó Isten bő áldást feléjük.

Újévi köszöntők

275.

Mennyi virág s fűszál kelt és növekedett az ősztendőben,
Annyi jót kívánok az újesztendőben.

276.

Mivel máma vagyon új esztendő napja,
Te vendéged legyen a verebek papja.

277.

Örömet virágoztasson minden nap hajnala,
Legyen a lélek derűje, szívetek védangyala.
Örüljön mindenkor a ti szívetek,
Soha bú és bánat ne gyötörje lelketek,
Az új esztendőben legyetek örömmel,
S menjetek az Úr elejében örömmel.

278.

E ház közepébe egy zászló üttessék,
Arannyal, ezüsttel bépumtomoztassék,
Áldja meg az Isten e háznak gazdáját,
Cselédjével együtt házi gazdasszonyát,
Rakja meg udvarát ragyogós fáklyákkal,
Hogy vígan várhassa új esztendő napját.

279.

A jó Isten egy újév reggelre
Virrasztott fel ismét, hála legyen érte,
Kedves szüleimet még sok-sok új évben,
S egész családunkat tartsa meg az Isten.
Istentől én kérek új igyekezetet,
Hogy szüleimnek szerezzek örömet.

280.

Új esztendő, lyukas kendő,
Kelj fel Ferkó, ég az erdő.

APRÓSZENTEK NAPJA

A karácsonyi ünnepekhez tartozik még az aprószentek ünnepe. Jelentősége, hogy sok kisgyermeket gyilkoltak meg Heródes uralkodása alatt azzal a szándékkal, hogy a Kis Jézust is végezzék ki, hogy ne legyen ő a király, de az angyal álmába megjelent szent Józsefnek, hogy hagyja el azt a helyet. Meg is fogadta, és a szent család elhagyta. 144 ezeret öltek meg.

Aprószentek napján elindulnak a fiúk egyenként, párosával vagy csoportosan, sorban járják a házakat, szépen felcífrázott vékony hajlós vesszőkkel, megverik a házileányt, asszonyt, gazdát – ezt kipallásnak nevezik – és közben a következő versikéket mondják:

[Aprószentekelő versek]

281.

Aprószentek, Dávid János,
Bokor János, Pásztor János,
Friss jó egészségére adja az Isten.

282.

Aprószentek, Dávid, Dávid,
Kinn a hegyen korcsolyázik,
Ha elromlik korcsolyája,
Van bükkfája, s megcsinálja.

283.

Aprószentek, Dávid, Dávid,
A ruha szakadjon,
A leány maradjon.

284.

Azt hallottam, egy poros leányuk van,
Azért jöttem, hogy kipalljam.

285.

Aprószentek, Dávid, Dávid,
Nőjön nagyot a jóban,
Mint a murok a hóban.

286.

Örvendetes nagy nap Krisztus születése,
 Amelyben Szent István életét végzette,
 Szent János pediglen példáját követte,
 Heródes is ezzel két szentjét ölette.
 De, sírván Mária, egekre kiáltva:
 Oh, hatalmas Isten, éltünk kormányzója,
 Ne engedd elveszni az ártatlan bárányt,
 Aki most született lelkünk váltságára.
 Mennyekből rendelt különös korona,
 Engedd, hogy kis Jézus legyen pártfogója,
 Világból kimúlva, hogy feltámadhassunk,
 S az ítélet napján jobb felől állhassunk.
 Elhagyván versünket fordítjuk vesszőnket
 Öreg emberekre és azok gyermekeire.
 Mint az aprószentek is ott valának száz s negyvennégy ezren
 Elindulának az utcákon dárdákkal és ostorokkal,
 Mi is annak jeléül elindulánk,
 De nem dárdákkal, csak szép hajlandós vesszőkkel,
 Hogy egy kis mustármagunk van, s elhinthessük,
 Kit ágy alá, kit pad alá.

VÍZKERESZT ÜNNEPE

Január 6. Az Úr Jézus születésekor Betlehembben megjelent 3 királyok ünnepe. Azután a Jordán vizében, mikor megkeresztelkedik Jézus, és a kánaai mennyegző ünnepe. Mikor Jézus az első csodát teszi, mikor a vizet borrá változtatja.

A házszentelés

Ezen a napon történik a házszentelés is. Jár a pap egy kereszttel a kezébe, melyet meg csókoltat a hívekkel. Azután vele jár a kántor, a ki felírja az ajtóra: G. M. B., vagyis a három király kezdő betűjét.

A csengettyűsök. (A csengettyűsök elöl járnak, bemennek a házba, ahol a következőt kérdik:)

Beeresztik-e a szent keresztet?

A gazda: Be.

A csengettyűsök megrázzák a csengettyűt:

Virágozzék a Szent Kereszt. (Az asszonyok égő gyertyákkal kikísérik a papot, azt tartják, hogy nagy lesz a kenderük.)

Azután két vidinusz és egy üstökös jönnek, a vidimuszok csengetnek, és beköszöntőt mondanak:

Vidimuszok:

Láttuk a csillagát napkelet felől,
Eljöttünk imádni őt.

A kántor (a kapunál elkezdí a következı éneket, az egyik kapunál ezt, a másíknál azt).

A Királyok Királyának, Jézus Krisztusnak,
Szűz Mária szent fiának, mi egy Urunknak,
Mondjunk dicsértet a mi megváltónknak.

más

Boldog ház, hol Krisztus lakik,
Onnan Sátán eltávozik,
Ott nem esik keserűség,
Ott van béke és üdvösség.

Úgy a vidimuszoknak, mint csengettyősöknek pénzt adnak. Az asszonyok égő gyertyával ki kísérik a papot, azt tartván, hogy a kendere nagy lesz.

A pap eljárásával megkezdődik a fársáng. Megszólal a muzsika, sok-sok táncmulatságot rendeznek a fiatal és a házas emberek.

A FARSANG

Mikor a farsangnak vége van, egész éjjel táncolnak a legények és a leányok, reggel a fiúk elindulnak a muzsikusokkal együtt. A fiúk bekenik korommal vagy vix-szal magukat. A ruháikat kiforgatják. Egy kisebb legényt fehér lepedőbe göngyölnek, két rúdra is rákötnék lepedőt és erre ráteszik a lepedőbe göngyölt fiút. 4 kemény legény a vállára veszi és így mennek tovább az utcán, és be mennek a lányos házakhoz. Minden legénynek kezébe egy liter pálinka, ezt fennlobogtatva énekelnek. Egy legényt felöltöztetnek cigánynénak, egy szotyrot adnak a kezébe, és ez kéreget a házaknál. Tuluseprűt és kést is visznek magukkal, hol a szalonna fel van akasztva, ott meg vágnak is belőle. Port sepernek a tuluseprűvel.

Mikor vége van minden tréfás éneknek és minden tréfás rigmusnak, utoljára összeülnek, és amit kapnak, mind megeszik.

A farsangi temetés

A legények felöltöznek maszkának, egy fekete macskát beletesznek egy ládába. Azt körülállják temetni, rongyot, amely degettel át van itatva, meggyújtják, a tinényező, harangoznak, és nagy nyávogás közepete

viszik a sirhoz. Itt a ládát feldöntik, és a macska elfút, futnak a macska után, nyávogva, kacagva. Amit kapnak, azt megeszik, és a tort tartják meg. Esznek-isznak s ezzel vége.

A farsang végével megkezdődik a böjt.

Hamvazó szerda, ezen a napon a templomba a pap minden hívőt meghamvaz, vagyis a fejére kereszt alakba egy kevés hamvat tesz, és ezt a szavakat mondja: „Ember emlékezzél meg, aról, hogy porból lettél és porrá válsz.”

A böjt előtt régen minden zsiros edényt elraktak, és az olajos edényt veszik elő. Még tévedésből sem esznek zsiros eledelt. Minden szerdán és péntek nap csak egyszer lakhat jól aki a 21 és 60 évig.

Minden pénteken délután vecsernye van, ahol keresztútját végeznek. A hamvat a husvéti tüzszentelési hamúból gyújtik össze.

Nem sokára jön a Balázsolás febr. 3-án, melyet a templomban két ágú gyertyával az ember ajka alatt tart a pap, és meg áldja. Torok fájás [ellen].

A HÚSVÉTI ÜNNEPKÖR

[...] A Husvét előtti vasárnapot virágvasárnapjának nevezik, mert Krisztus Urunk Jeruzsálemi bevonulásának a megemlékezéséről az egyház barkát szentel meg, jeléül, hogy a Krisztus bevonulása alkalmával a nép pálm ágakkal üdvözölte a Mesiást. Ezzel az ünneppel megkezdődik a Krisztus szenvedésének a nehéz napjai, a nagyhét.

Szép kikerülések vannak, sokkan vannak a misén. Ezen a nagyszentmisén kezdődik a passió is, krisztus szenvedésének elő jelei képpen.

Nagyszerdán reggel kezdődik a Jeremiás proféta siralmi, szentmise után. Kezdődik a Krisztus szenvedése.

Nagyesütörtökön a szentmise után oltárfosztás annak a jelképe, hogy Jézust is megfosztották ruháitól.

Nagypéntek: csonkamise. Gyászol az egyház és vele együtt a nép is. D.u. 3 orakor koporsóba teszik a szentségtartót az Örök Úrával, Jézus meghal a keresztfán.

Nagyszombat reggel a szentmise után Jeremiás próféta siralmi van, este 6 orakor tűz, víz szentelés és az olajok megáldása, ugyan akkor [szentelik] a húsvéti gyertyát is, mely a feltámadt Krisztust jelképezi a világosság. Szentmise után a feltámadási szertartás következik, kb. 12 után, éjjfélkor, ennek végeztével körmenet következik gyertyákkal és szép énekkel.

Másnap, húsvét ünnepén a szentmise alatt ki van téve az oltári szentség – Imáadásra.

Mint az egyházi törvény is előírja azt a tízparancsolatban, hogy „Legalább Húsvét táján az oltári szentséget magadhoz vegyed!”, úgy

minden-ki kibékül az Úr Jézus Krisztussal, szent gyónást és szent áldozást végez.

A nagyhét valamelyik napjára mindég gyontató kaláka van. Legáltalább 12–15 pap hallgassa ki a népet, azon a napon minden órában szentáldozást végeznek.

A Húsvét másodnapjára már azelőtt 4–5 nappal készülnek rá a tojás festésre, a locsoló legényeknek írott tojásokat adnak.

A tojásokra gyönyörű motivumokat, így virágos (rózsás, tulipános), leveles (herelapis, fenyőágas, farkasfogas), állati formás (madárkás, toltas), nemzeti vonatkozású (címeres, koronás, úniós), vallási (keresztes, hit, remény, szeretet), szerelmi tárgyú (szives, ágas-bogas) motívumokat írnak.

A tojás már a régi időktől fogva sokféle jelentőséggel bíró tárgy, így jelképe a kipattanó életnek, a világ keletkezésének, a kereszténységénél Jézus feltámadásának jelképe. Az öntözködés már pogány népeknél is szokás volt, melyet a keresztények is átvettek, és őriznek.

A színek közül a piros, az öröm színe, Jézus kiontott vérét is jelképezi. A zöld, a tavasz, a reménység színe. A kéket Mária gyásznak hívják, a lila a bűnbánat színe. A húsvéti öntözködés a nép között tiszta vízzel történik, megtörténik az is, hogy a leányt a válluba megfürösztik.

Az öntözködés reggel hatig, a szentmise kezdetéig tart. Ezalatt az idő alatt elvégzik egymásnál a megtisztelést és a vele járó vendégeskedést. A felnőttek áldást, a serdülő fiúk pedig verset mondanak. Dél előtt 9 órán túl csak a szegény gyermekek járnak. Míg tojás van a háznál, addig beeresztik, de ha elfogyott, akkor már bezárják a kaput.

Az első ünnep reggelén 7 órakor van a kokonya szentelés. A húsvéti báránnyt pénteken délután ölik meg, szombaton kisütik, a kaláccsal. A háziasszony felpakolja egy kosárba, benne van báránysült, kalács, főtt tojás, sonka, szalona, bor, só. A szentelt iránt nagy tisztelettel viseltetnek, mert a hulladékot is a tűzbe teszik. Aki gyónt, valamint a hét éven aluliak ehetnek belőle.

Húsvéti rigmusok [Húsvéti locsolóversek]

287.

Vízbevető hétfő ma nekem úgy tetszik
Látom az utcákon hogy egymást öntözik.
Kártyával nem öntöm, mert az nem tisztesség
Ha kanával öntöm, úgy leszen ékesség
Nekünk úgy is jó lesz, ha kanával öntünk
Hogy a kicsinyeket nagyon meg ne sértsük.

Öntsünk gazdát asszony kedves magzatjával
 Várok piros tojást de azt is csak párjával
 Ha párját nem adják, el sem fogom venni
 Ha párjával adják, meg fogom köszönni.
 Köszönöm szivemből kedves adományát
 Ha én nem adhatom szivem szerint mását
 Adja a jó Isten magukra áldását!

288.

Húsvét másodnapját örömmel köszöntöm
 Aki tojást nem ad, azt mindjárt leöntöm.
 A mit megmondottam, az csak hamar legyen
 Mert itt a víz készen s most mindjárt megteszem.

289.

Én kis féreg
 Hol betérek
 Tojást kérek
 Hol nem adnak
 Mind meghalnak.

290.

Immár a tavasznak elértük kezdetét
 Egy szép virágszálnak láttuk kellemetét
 Zöldelő ágai el ne hervadjanak
 Nekünk szükségünkre megis maradjanak.
 Látszik hogy tavasz van mindenek újulnak
 Gyenge violákból koszorukat fonnak.
 Eljöttünk hozzátok ifjui létünkre
 Hogy harmatot öntsünk a szép növendékre
 Mert ha meg nem öntsük ezen esztendőben
 Nem virágzik szépen nekünk jövőendőben.
 Friss víz kívánczik annak homlokára
 Nézze meg mindenki a maga hasznára
 Virágozzon mindig ékes virágokat
 S nyerjen az Egekben fényes koronákat.
 Ennek a váltsága egy pár piros tojás
 Legyen életük olyan mint az arany tojás.
 Köszönöm a lánynak szép tojás adását
 Áldja meg az Isten e háznak gazdáját
 Gazdájával együtt ékes gazdasszonyát!

291.

Híre futamodott egész vármegyére
 Hogy szükségtek van egy kertész legényre.
 Ritkán volt szerencsém házatokhoz jönni
 De most elindultam plántákat öntözni.
 Ezt a pántát itten az Isten éltesse
 Az ő szerencsáját az Égig emelje
 Egy firiss legénynek az ölébe tegye
 Sok húsvét napokat kívánom éljetez
 És Jézus Krisztus legyen felettetek.

292.

Tudjátok-e ti lányok
 Miért jöttem hozzátok?
 Hogy a tojást pirosat
 Párosával adjátok
 Hogyha így nem adjátok
 Csuromvíz lesz szoknyátok!

293.

E háznak van egy rózsája
 Rózsának van egy bimbaja
 Én a bimbót megöntözöm
 A tojaskát megköszönöm.

294.

Azt hallottam, hogy e háznál
 Van egy lankadó virágszál
 Szagos vízzel megöntözöm
 Úgy feléled csupa öröm
 Mert hát itt a feltámadás
 Készült-e sok piros tojás
 Húsvét ünnep emlékére
 Keresztények örömére.
 Adjon Isten menyből áldást
 Köszönöm a szives látást!

295.

Húsvét másodnapján
 Vettem magam észre
 Cukros vizipuskát
 Kaptam a kezembe

Elindultam vele
Piros tojást szedni
Lányok ha nem adtok
Le foglak öntözni.

296.

Jó reggelt jó reggelt kedves liliomszál
Megöntözlek rózsá vízzel hogy ne hervadozzál.
Kerek erdőn jártam, piros tojást láttam
Bárány huzta rengő kocsim mindjárt ide szálltam
Nesze hát rózsá-víz, gyöngyöm, gyöngyvirágom
Hol a tojás piros tojás tarisznyámba várom.

297.

Örömünkre serkent fel a mai hajnal
Mely feltámadását hirdeti Urunknak
Fényesen jelenti dicső Megváltónknak
Akit mi nevezünk Jézus Krisztusunknak
Indulhat, vidulhat az emberi nemzet
Midőn ily szép napra érdemesítettett
Áldás és imádás legyen az Istennek
Ki ily szép tavaszt ád az emberiségnek.
Ős atyáink hagyták reánk e szép szokást
Hogy öntözünk vízzel viruló rózsaszálat
Őseink szokását tehát ismételem
Szép tiszta, friss vízzel magukat öntözöm
Így érhessenek szép húsvét napokat
Nekünk adhassanak piros tojásokat
Kis pohárból öntöm szorgos kezeiket
Ifjak és vének békében legyenek.

298.

Van e háznak rózsá bokra
Nyuljék élte sok napokra
Hogy viritson mint rózsaszál
Megöntözöm, ennyiből áll.
E kis kertész fáradsága
Piros tojás a váltsága.

299.

Feltüzött a húsvét fényes nap sugára
 Minden kereszténynek háza ablakára.
 Feltámadott Jézus nem maradt a sirban
 A neki faragott hideg koporsóban.
 Tanulván a jóktól példákat vegyetek
 Hogy még sok húsvéti ünnepet érjetekek.

300.

Szerencsés jó reggelt adjon az Úristen
 Régi szokás szerint versmondani jöttem.
 Kedves bátyámuram a ház családfeje
 Kedves nénemasszony ennek kedves nője
 Szomorú nap vala ezelőtt 3 nap
 Nagy kínok között halt meg a legnagyobb főpap
 De már kiszabadult a halál fogságából
 Feltámadott s kijött szent koporsójából.
 Egy kis kedves leányt ide szalasztottunk
 Akinek mi mindig a nyomába voltunk
 Nyájasan akarunk mi övele bálni
 Őtet egy pár tojás meg fogja váltani
 Mégpedig pirosra legyen az festve
 Úgy a vízöntéstől meg leszen ő mentve.
 Köszönettel vesszük a szép ajándékot
 Melyet jó asszonyunk nem csak megmutatott
 Hanem meg is adott.

301.

Elment a hó szárad földünk
 Asszonyt, leányt vízzel öntünk
 Öntözök de kárt nem teszek
 Amit teszek, becsület lesz
 Tudom, hogy nem lesz terhére
 S piros tojást nyom kezembe
 Adjon nekem pirosat
 De még olyan irotat.
 Ezt se nem én kezdettem
 Ezt se nem én végezem
 De még ma anyámat is
 Tudom a vízbe teszem.

302.

Örömhírel jönnek e széles világból
Jézus a Megváltó feltámadt sirjából
Nincs már a kereszten és nincsen sirjában
Ott áll s uralkodik fenn a mennyországban.
Azzal, hogy szent vérét értünk ontotta
Terhes bűneinket végleg megváltotta
Minket érdemessé tett az Ég kegyére
És méltóvá az Ő drága szent nevére.
A feltámadásnak dicső emlékébe
Bó kívánság rajzik szívem belsejébe.
Jézus szent emléke legyen ma veletek
S az Ő kegyelmében boldogan éljete.

303.

Én aztat hallottam Konstantinápolyban
Hogy mind jó emberek laknak a faluba
De én hogy meghallám kapék dolomántot
S megnyergelém ama féllábú kancámat.
Jó uram asszonyom szemembe mit néztek
Karddal bottal engem innen ki nem vertek
Amig egy pár tojást a zsebembe nem tesztek.

304.

Nagypénteki könyhullatás
Legyen nektek máma áldás
Mert Megváltónk feltámadott
S minket a bűntől megváltott.
Azért mondám mindezeket
Legyetek jó keresztények
Imádjátok a Megváltót
Aki értünk feltámadott.
Ennek emlékezetére
Piros tojást a zsebembe
Mert ha nem lesz meglátjátok
Vizes lesz ma a szoknyátok.
Cserebura nádikó
Bújj elő te Rózsikó
Adjál tojást eleget
Pirosat ám de frisset.

305.

Hajnali pacsirta költött fel talpamra
 Hogy hirdessem amit az angyal elmonda.
 Ember megváltója máma támadott fel
 És minden keresztény általa ünnepel
 Eljött minden ember Édes Megváltója
 Légy te is hát kis lány ennek az áldója.

306.

A húsvéti piros tojás jelzi a Krisztus halálát
 De azért, hogy feltámadott adjunk neki szent hálákat
 Én is azért üdvözöllek e szép tavasz reggelén
 Pár tojást ha nem sajnálnál, szépen megköszönöm én.

307.

Jól tudom gazduram, hogy el akart bújni
 Kapuját ajtaját be akarta zárni
 Még kedves leányát is el akarta dugni.
 Azért áldja Isten e háznak gazdáját
 Piros hajnal után hozza fel a napját
 Hogy érhesse még soká a húsvét napját.

308.

Feltámadott Krisztus, jámbor keresztények
 Öntözni indultak a kicsiny legények.
 Harmatos rózsától kértünk szagos vizet
 De csak azt öntözzük, ki ezért megfizet.
 E háznak kisleánya tudjuk nem szük markú
 Ezért hát közöttünk hamar kész az alkú
 Liccs, loccs, virulj tehát, kedves szép virágom
 A fáradságomért a tojást elvárom.

309.

E nap derültével jó reggelt kívánok
 Húsvét másodnapját köszönteni járok
 Melyen ősi szokás szerint virágokat
 Vízrel felüdítik a hervadozókat
 Én is Betlehemből hozva ezen vizet
 Virágokat öntni kérek engedelmet.

310.

Verebek papja hordó csapja
Hol betérek tojást kérek
Ha nem adnak visszatérek
Éd'sanyámtól többet kérek.

311.

Én kis deák vagyok
Sokat nem ósálok
Egy pár tojást várok
S azzal elsétálok.

312.

Kis kertemben egy rózsafa
Megöntözném hogy virulna
A kis kertész fáradsága
Piros tojás a váltsága.

313.

E háznak kis kertjében
Van egy rózsató
Rózsás kertben nevelje
A jó teremtó.
Vizet öntök rózsatóre
Szálljon áldás a fejére
Az Istentől azt kérem
Piros tojás a bérem.

314.

Rigmust mondok
Tojást várok
Ha nem adnak
Odébb állok.

315.

Köszönöm a tojást
S mert ezt a tyúk tojta
Tyukanyót is soká
Az Isten megtartsa.

316.

Medve döndüle be
Bihaj búcsuzik el

Adjanak egy tojást
Mett ha nem, megyek el.

317.

Ajtó megett állok
Piros tojást várok
Ha párját nem adják
Estig is itt állok.

318.

Ajtó megett állok
Piros tojást várok
Ha nem adnak vissza térek
Jó anyámtól kettőt kérek.

319.

Húsvétkor a fiúk
Öntözködni járnak
És a kis lányoktól
Piros tojást várnak.

320.

Most van Húsvét napja
Gondolom be-térek
Váltságdíj fejében
Piros tojást kérek.

321.

Kicsi csürke vagyok
Ajtó mögött állok
Vízbe vetni jöttem
Piros tojást várok.

322.

Egy nyulacskát beszélaszték
Ha nem bánnák megöntözném.

323.

Ma jöttem tojásért
Holnap jövök lányért
Ha nem adnak tojásukat
Ülő vigye tyukocskát.

324.

Rózsás kertben jártam
Rózsafát találtam
El akart hervadni
Jöttem megöntözni.

325.

Rózsavízzel áldás szálljon Mariska
a fejedre
Kérek egy pár írott tojást
hogy tegyem a zsebembe.

326.

Adjon Isten jó reggelt
Kedves vendég jött ismét
Ajtónk előtt a Húsvét
Piros tojást kezembe
Vígán menjek el vele.

327.

Ma húsvétnek ünnepe
Leányok öntözője
Piros tojás emléke
Adjanak párt kezembe

Hogy a tyukok tojjanak
Darabjéért pároslag.

328.

Én kicsike vagyok
Szólani se tudok
Mégis az Istennek
Dícséretet mondok
Egy pár tojást várok
Azzal tovább állok.

329.

Feltámadás ünnepére
Szólnak a harangok
A szívéünkbe visszhangzanak
Ezek a vig hangok.
Sziklasirja börtönéből
Meváltónk kiszállott
Bűnhomályból örök fénybe
Vitte a világot
Az Ő útján bármi érjen
Híven megmaradjunk
Halálunkból örök fényre
Mi is feltámadjunk.

330.

Szép mosolygó violaszál ez az én virágom
Nincs is szebb azt dalolja a madár az ágon.
Megöntözöm hogy a szirma soha le ne hulljon
Mindnyájunknak örömeire sokáig viruljon.

331.

Álmomba egy tündér
Elvitt egy szép kertbe
Aranyágon aranyvirág
Hajladozik benne.
Kelyhén szép harmatot
Nem látok gyöngyözni
Aranyágon aranyvirág
Meg szabad öntözni.

332.

Eljöttünk magukhoz ifjú létünkre
Hogy harmatot öntsünk ezen esztendőbe
Mert ha meg nem öntsük ezen esztendőbe
Nem virágzik szépen nekünk jövőendőbe.
Azért jöttünk hogy megtudjuk van-e sok tojástok?
Te lány ha nem adsz tojást ezt a kannát látod?
Meg van töltve vízzel s öntsük a nyakadba
Mint a molnár felönt az üres garatra.

333.

Az ágyban álomban azt láttam
Hogy egy mocskos leány lakik itt a házban.
Sietve keltünk hát s jöttünk hamarjában
Hogyha kézhez kapnánk, vinnénk a patakra
Ott a folyó vízbe addig mártogatnánk
Amíg mi magunk is szép tisztának látnánk
Ezen fáradságért egyebet nem kérünk
Egy pár piros tojás léssen a mi bérünk.

PÜNKÖSD ÜNNEPE

334.

Nem anyától lettél,
Rózsafán termettél,
Piros Pünkösdi napján
Hajnalban születted.

335.

A pünkösdi piros rózsza kihajlott a kocsiótra,
Ha arra jársz szakíts róla, rózsza nélkül ne járj soha.

336.

A pünkösdi rózsza
kihajlott az útra,
Én édesem, én kedvesem
szakíts egyet róla.

337.

Le is szakítottam,
el is szalasztottam,
Tejbe vajba fürösztöttem,
Akit szeretsz kapd ki,

338.

Ezt szeretem, ezt kedvelem,
Szép ruhája, szép cipője,
szép minden mozgása.

A csíksomlyói búcsún való részvétel

Itt meg kell emlékezzem arról a szép szokásról, melyet a kézdijárás összes népei imádságban töltötte, és várta a szentlélek eljövételét. Ez a búcsújárás, amit a csíksomlyói Segítő Máriához tettek gyalog. Már a nagy héten fel iratkoztak a plébánián, hogy ki fog menni Somlyóra. Sokszor bizony 100–150, sőt még 200 főnyi is jelentkezett. Szekereseket is fogadtak. Tiszta szívvvel mentek el, mert meggyontak, és szent áldozást végeztek.

Nagycsütörtökön reggel 7 órakor indultak el, vittek két keresztet és a három rudú lobogót. Persze ezeket legények vitték, no a leányok se maradjanak el, ők is vittek egy lobogót, sokszor a kispap is ment, és két minister vele. Ha nem ment pap, akkor egy közülük volt a kereszt vezető. A faluközött felvonulva a harangok bucsuztatták el őket, a falú végén bucsú beszédet mondott a pap, hol Isten segítségét kérte az elmenőkre. Minden falu között énekeltek, a mezőn imádkoztak fölfelé.

Szombaton reggel értek Csíksomlyóra, ahol az összes Csík, Gyergyó, Udvarhely és Kézdi, sőt más vidékekről is összesereglett nép – minden falu más öltözetben és más szokással – imádvá, és e szép énekkel köszöntötte a csíksomlyói Segítő Máriát.

Édes anyánk, hozzád jöttünk,
lankadozva mert szeretünk,
Ó, Szűz Mária!

Vagy a másik:

Ékes virágszál,
kit Szent Anna szült,
Szép Szűz Mária
könyörögj értünk.

Szombaton éjjel van a kikerülés a somlyói hágón, leírhatatlan, csodálatos, szép esemény.

Vasárnap reggel még ottan áldoznak, aztán elindulnak hazafele, most már gyorsabban jönnek, hogy tudjanak megérkezni ide a Perkó hegyre. A kézdi-járás keresztjei között a szentléleki kereszt alja a legelső. Hétfőn reggel a hozzátartozóik előbe mennek, fel, amíg találkoznak velük. Kiskászon között jönnek le, és úgy mennek fel a hegyre, mondván, a stációkról, vagyis Jézus szenvedéseinek emlékéről sem feledkeznek meg. A tetőn rengeteg nép várja, ide gyűl össze a Háromszék népe. Gyönyörű látvány.

A Perkó tetőn levő kápolnában szentmisét és fogadó beszédet mond a pap, és szentmise alatt sokezren magukhoz veszik az Úr szent testét. Tizenegy órakor jönnek le a templom háta mögötti úton. Szóll, és mintha mondaná a harang „Isten hozott keresztény hiveim, a főtemplomban kezdődik a szentmise.” Nem igen lehet elférni, sőt még kívül a kerítésben és azon kívül is több ezren vannak. Kézdivásárhelyről, Somlyóról és környékéről, bazar árukat hoznak ide, pogácsások, cukorkások, fagylatosok, képeket, játékokat és más csecse becséket hoznak, melyeket sátrakban árulnak. Ki költözik a kocsmáros, régen volt vagy öt, Pál Albert, Fülöp Ignácné, a falu kocsmája, Csüdör Árpád, Molnár Jozsef. Szól az ének szó egész nap, füttyszó, muzsika, beszélgetés, zsvivaj és lárma. Szentmise végén aztán a kereszték mielőbb eltávoznak, minden legény az ő kedvesének vesz valami búcsúfiát: tükröspogácsát vagy nagyláncot, képet stb. veszen emlékébe.

A búcsúsok is hoznak Csíksomlyóról imakönyveket, olvasókat stb. Minden kereszt fel van díszítve, hazafelé össze pótolnak, és ott vesznek szalagot, a csengettyűre is.

Vecsernye után távoznak a kereszték, egész nap zúgnak a harangok. Dicsérik Istent a magasságban.

ÚR NAPJA, BÚZASZENTELÉS

[Úr napi körmenet]

Úr Napján a leányok 4 szép oltárt készítenek, melyhez a legények is segítkeznek, zöld ágakat hoznak.

Szentmise után körmenetet tartanak, az oltári szentséget körül hordozzák a négy oltárhoz, melyek: a Gergely Dénes kapujánál, a másik a Ráduly András ablakában, a másik a pap kapualjában és a templomban. Itt a pap négy evangéliumot mond, és áldást oszt mindenütt. A kicsi leánykák kis kosarakba virágszirmot hullatnak az oltári szentség előtt. Visszatérve a templomba Te Deumot énekelnek.

[Búzaszentelési körmenet]

A búza szentelést Márk evangélista napja utáni vasárnap tartják községünkbe. Minden esztendőben más helyen. Így a Kézdivásárhely felé való úton a falu végén, az állomás felé való úton, a pojáni úton és a Torja felé vezető úton. Rengetegen vannak a körmeneten, a falu apraja, nagyjá, a legények és a leányok keresztekét visznek, a feszületet a megyebíró viszi, most jelenleg Vargyasi Gyula. Kiérve a mezőre a pap a négy égtáj felé fordul, elmondja a négy evangéliumot, és kérve Isten áldását megáldja a vetéseket, meghinti szentelt vízzel. Visszatérve a templomba Te Deumot énekelnek.

A keresztre koszorúkat fonnak a leányok. Szép énekkel és imádságos lélekkel dicsérik az Istent.

KRISZTUS KIRÁLY ÜNNEPE

Ezen a napon, mely október utolsó vasárnapjára esik, ünnepeljük Krisztus Királyságának ünnepét. Ezt este kikerüléssel ünnepelték meg, ahol vitte a pap az oltári szentséget a falu között, mindenki gyertyát gyújt, és úgy énekli az énekeket. Nagyon sokan vannak mindig. A legények viszik a keresztekét és a laboriumot, vagyis a baldachint. Szintén visszatérve a templomba, Te Deumot énekelnek.